

To bi bilo pa za največi del močvirja uže izdaten dobiček, ki bi dajal prebivalcem močvirja dovolj spodbude, vspešno se poprijeti obdelovanja.

Nihče ne more dvomiti, da se ne bode vsaj 8 do 10 let potrebovalo, predno bode šota izkopana na onih krajih, ki se bodo izsušili s tem ponižanjem najviše vode; ravno to je pa tisti čas, v katerem bi se lahko prenehalo z deli pri onem kosu Ljubljance, kar jo teče skozi mesto.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Coroninijev klub pri obravnavi nove šolske postave.

Coroninijev klub imenuje se „liberalno središče“ ali „levo središče“.

Ko se je preteklo jesen ta klub osnoval, obsojevali so ga levičarji in zasramovali, rekoč, da nima ne programa ne tudi zadostnega števila udov, tedaj tudi ne pomena v zborničnih bojih.

Zbornična desnica gledala je hladno to novo snov, pozna zadosti grofa Coroninija in tudi one gospode, kateri so se mu pridružili, zato je pa tudi čakala dejanj novega kluba; prej ni imela vzroka soditi ga. — In nekaj dejanja njegovega pokazalo se je v budgetni razpravi, govoril je Coronini nekaj o programu klubovem, in klub glasoval je za budget. — Da bode tako, se ni nikdar dvomilo; ker znano je, da se Coronini čuti poklicanega, prevzeti svoj čas dedšino grofa Taaffe-a; ako to sploh misli, mora zmiraj in brez pomisleka glasovati za vsa tako imenovana državna vprašanja.

Druga prilika, roge pokazati, dana je bila pri šolski postavi. — Tukaj šlo je v prvi vrsti za veliko politično vprašanje, v drugi vrsti še le za kulturno, oziroma versko. — Dolgo se ni čulo, na katero stran se bode obrnil klub Coroninijev. Oni, ki so ga dobro sodili, mislili so, da bode nekaj udov glasovalo zoper postavo, večidel pa da se ne bode vdeležil, in tako švigal klub na levo, ne da bi v svoji večini nasprotoval desnici.

Pokazalo se je, da so taki preroki Coroninijev klub sodili predobro, posebno ako so ga smatrali za tajnega zaveznika sedanje vlade. — Postopanje Coroninijevcev pri šolski postavi dalo jim je prav jasni pečat odločnega nasprotstva sedanje vlade.

Pokazalo se je, da je Coronini in njegov klub, izrekoma vsi merodajniši udje njegovi, zmiraj in zanesljiv zaveznik združene levice, in da to hoče tudi vselej pokazati, kedar bi se šlo za to, da se razruši zbornična večina, ali pa, da se vladi delajo težave ali zapreke s končnim namenom doseči odstop sedanje vlade.

Grof Taaffe se je tedaj koj pri prvi priliki nedvornjivo prepričal, da v klubu Coroninijevem nima one srednje stranke, o kateri se je svoj čas zmiraj govorilo, temveč da tiče v nji ravno najodločnejši njegovi nasprotniki, kateri bi mu prej nevarni postali, kakor izrečeni levičarji, posebno tedaj, ako bi se sedanja vlada kdaj še tako motila in hotela Coroninijevce prištevati k svojim prijateljem.

Ali bode sedanja vlada sprevidela, pri čem je s Coroninijem? Ali bi vendar enkrat storila konec sedanjemu gospodarstvu na Primorskem, od koder ji prihajajo uže od nekdanj — le nasprotniki!

Naši dopisi.

Iz Slatine v Rumuniji. — Gospod E. Kramar, popotni učitelj kmetijstva v Ljubljani, je dal na svetlo spis pod naslovom: „Musterplan für landwirthschaftliche Bauten für Krain“.

Dasi me tudi jako veseli, da gospod Kramar kot mlad kmetovalec za blagor dežele v napredovalnem smislu deluje, vendar bi želel, da bi bil on, kot nov delavec na gospodarsko-literarnem polju, tudi vire zaznamoval, iz katerih je zajemal; in to tem več, ker je v svojem spisu večinoma tekst, popolnoma pa načrte iz mojega dela 1876/78 prepisal.

Gospod Kramar je pač memogredé na 4. strani naredil opazko: Glej stran 12 dela: „Die landwirthschaftlichen Bauten von Arthur von Hohenbruck 1878.“ Vendar pa gospod Kramar ni mogel lahko prezreti, kar je na 1. strani istega dela z raztegnenimi črkami tiskano, kjer namreč gospod Hohenbruck sam pravi: Za Kranjsko je to delo zvršil gospod Franc Schollmayr, ud centralnega odbora v Ljubljani.

Te načrte iz pl. Hohenbruck-ovega dela, list 12, 13, 14, katere je gospod Kramar porabil, so mi naredili l. 1876. kot izkušeni strokovnjaki, mnogočislani gospodje: za Bohinj župnik Janez Mesar, za Kočevje oskrbnik gozda Ernest Faber, za Metliko fužinarski vodja Ant. Homač, za okolico ljubljansko in močvirje mestni tesarski mojster Gvajec. Posnetek in risarsko delo sem jaz sam plačal.

Ti gospodje so bili tudi naznanjeni. Tudi nisem nikoli pohvalnih pisem in priznanj, katere sem vsled pomoči svojih vrlih in inteligentnih sodelavcev kranjskih (ki jih nikoli ne bodem pozabil) od vis. ministerstva prejel, za-se ohranil, marveč sem take dekrete, prepisane, vselej omenjenim gospodom s posebno hvalo pošiljal, kar je tudi centralni odbor meni nasproti preprijazno storil. Kot ud centralnega odbora sem skozi 12 let s pomočjo spretnih gospodov sodelavcev veliko število del dovršil, katera so za deželo kranjsko jako važna, tako, da bi se še marsikaj iz njih posneti dalo, ako le volje in razuma ne manjka.

Fran Schollmayr.

Z Dunaja 7. maja. — Še ves pretekli teden razlegali so se hudo brenčeči glasovi po pred tednom končani šolski razpravi. Levica zbornična naročila si je še toliko kadila iz krogov svojih pristašev, da bi se bila šolska razprava gotovo nadaljevala še zunaj zbornice do prihodnje jeseni, ako bi ne bila vlada in pa najviša moč v državi modro za to skrbela, da je uže četrti dan po sklenjenem načrtu postave v zbornici oni sklep postal postava vsled najvišega potrjenja.

Da se je to zgodilo nenavadno hitro in da se je najviše potrjenje tudi nemudoma razglasilo, je nedvornjivo znamenje popolnega soglasja krone, vlade in večine obeh zbornic; iz tega se pa tudi razvidi trdo stanje sedanje vlade.

Obravnave državnega zbora preteklega tedna obsegajo celo dolgo vrsto manjih pa zelo važnih postav. Sprejeta je bila med drugimi postava za napravo železnice s Harpelj v Trst in pa naredba, po kateri ima država pravico voziti po južni železnici iz Ljubljane do Divače, se ve da proti primerni odškodnini. S tem je sprejeta neposredna zveza državnih železnic od Dunaja do Trsta, in dana jej je moč, vožnino po teh železnicah vrediti po potrebah kmetijstva in trgovine.

Enako sprejela se je tudi postava za napravo pomenljivega dela dalmatinske železnice; tudi za Šlezko sprejela se je lokalna železnica; na vrsto pa pridete jutri še dve važni postavi, namreč: postava o skladbi zemljišč, pri kateri se bode zbornica poslancev pri-

družila zadnjemu sklepu gosposke zbornice, in pa načrt postav zoper pokončavanje zarubljenih zemljišč, o kateri se zanesljivo trdi, da se bode gosposka zbornica pridružila zadnjemu sklepu zbornice poslancev.

Po sedanjem stanju obravnav bode že jutri po volitvah delegacij in rešitvi še ostalih manjih predmetov sklep zborovanja v zbornici poslancev za to spomlad, gosposka zbornica pa bode imela še nekoliko sej, da reši vse za dokončno sklepanje pripravljene predloge.

Včeraj sklenjena je bila letošnja razstava kónj v rotundi svetovne razstave. Videti je bilo lepo število vsakovrstnih bolj ali manj lepih konj, voz, kmetijskega orodja in strojev.

Tudi je bilo včeraj srečkanje one loterije, katera je redno v zvezi z vsakoletno razstavo. Dva prva dobitka sta po en voz (nepokrita kočija) s štirimi konji; nadalje kočije s paroma konj in s samci, dalje konji za jahanje itd. Konji za dobitke odločeni niso kazali posebne lepote. Ker je včeraj celi dan deževalo, ni bilo skoraj nič ljudstva v razstavi in enako ne pri dirki, katera je bila včeraj popoldne tik rotunde. — Danes je nebo zopet jasno in tako hočem tudi jaz svoj dopis skleniti v podobi jasnega neba in svetlega solnca, da bodo prihodnje „Novice“ že poročale, da je tudi s podnebja Slovencev na Kranjskem krepka burja odnesla črne oblake dosedanje šestletne sovražne nam večine v kranjskem deželnem zboru in da bodo razpisane nove volitve, katere nam prinesejo novo, naravno slovensko večino v blagor dežele in našega naroda!

Iz Gorice 30. apr. (Izv. dop.) Goriška čitalnica je izvršila včeraj Veliko besedo, katero enoglasno prištevajo najlepšim veselicam, ki jih je kedaj priredilo prvo slovensko društvo v Gorici. Namen sam je bil blag, ker postavila se je vstopnina, da bi se čisti dohodki odločili za „otroške vrte“, in ta namera je zadoštovala, da so se združile za sodelovanje razne in številne moči, kakor tudi, da se je sinoči veselice vdeležilo obilo občinstva. 9 toček obsezajoči spored je bil kaj raznovrsten, ker je kazal deklamacijo, petje, veseloigro in godbo na glasovir. Naš pesnik S. Gregorčič je edino v ta namen zložil prav lep in primeren „prolog“, ki nas gorko opominja, da naj zdaj tudi mi poseben vrt „ogradimo, Vanj cvetke naše vsadimo, A vsakdo nas naj bo vrtnár, Da srečno vspeje sveta stvar“. Pel pa je to pot dve točki ženski zbor. Pevskemu čitalničnemu zboru so prišle radovoljno pomagat pevske moči tudi od drugod. Igra „Piké“ je bila v izvrstnih rokah. Izvrševal pa se je spored tako, da so morali skoro vse točke ponavljati, in so še navadno ostri sodniki pri vsaki točki z drugim občinstvom obilo hvalo izkazovali vsem izvrševalcem. Veliko zaslugo si je pridobile ob tej priliki sedanje pevovodstvo čitalničnega pevskega zbora, čitalnični odbor in pa veselični odsek sta pa tudi vse storila, da bi se lepa namera na vse strani srečno dosegla. Hvala vsem za skrb in trud! Dvorana je bila vsa natlačena; občinstvo ni došlo samo iz srede čitalničnih udov in našega bralnega in podpornega društva, ampak tudi iz okolice iz daljnih krajev. Veselico so počastili med onimi, ki bivajo v Gorici, tudi: vladni svetovalec pl. vitez Schneid s svojo gospó soprogo, c. k. okrajni glavar baron Rechbach, mestni župan Maurovich, okrožne sodnije predsednik Heisà, polkovnik tukajšnjega hrvaškega polka in drugi odličniki. Prišli so pa tudi rodoljubi iz Trsta, Logatca, Krasa itd. Vse občinstvo je ostalo do zadnje točke pri „besedi“, ki se je izvrševala blizu 3 ure, in velik del se je potem še posebe dalj časa zabaval. Po vsem tem so se zadovoljni razšli vsi, čitalnica pa se sme tudi radovati, da ni samo moralno pridobila, ampak tudi gmotno dosegla, česar smo

v prvi vrsti vsi želeli. Naj jo enaka sreča spremlja tudi v bodočnosti!

Včeraj je imelo ravno v Gorici tudi naše veteransko društvo srečen dan. To društvo, ki šteje podružnice po vsem Goriškem, je narastlo v par letih na 2000 udov; včeraj je izredno zborovalo, da bi si izvolilo predsednika in nov odbor. Dosedaj je vodil društvo previdno in energično zaslužni vitez Catinelli, vpokojen major. Ta možak je prvi, ki se dosledno drži v društvu, iz udov raznih narodnosti, jezikove enakopravnosti, in nikdar ne priobči naznanila, ki bi ne imelo tudi slovenskega prevoda. On je Goričan še stare korenine, in patriotsko mišljenje je podedoval v svoji rodovini, katera je po raznih udih tudi cesarski hiši znana. Naš Catinelli pa se je zlasti prikupil tudi nadvojvodi Albrehtu, kateri se je izrazil kot častni predsednik veteranskega društva na Goriškem, da bi Catinelli tudi nadalje ostal predsednik društva. To pa, da Catinelli naše razmere na Primorskem in zlasti v Gorici dobro pozna in da se trudi patriotsko mišljenje v veterancih utrjevati, pa tudi k dejanskim izjavam spodbujevati, to, pravim, je nekim ljudem zunaj veteranskega društva nevšeč, in zaradi tega so natihome od daleč in blizu skušali dosedanjega predsednika spodkopati. Slovenci so takoj dobro umeli, kam pes taco moli; od tod tudi, da je „Soča“ 2krat zaporedoma dovolj jasno govorila o veteranskem društvu. Izid pa je včeraj pokazal, da spletke za hrbtom niso nič pomagale, in vitez Catinelli je bil skoro enoglasno zopet izvoljen za predsednika velikemu društvu, ki šteje na stotine udov tudi Slovencev. — V Gorici je taka-le: Ko je treba lojalnost izkazovati, se neka stranka skriva, in pripetiti bi se utegnilo, da bi nalaščno tihoto od one strani merodajni viši krogi prištevali tudi lojalnim meščanom, v temi pa tudi tukajšnjim — Slovencem. Veteransko društvo tako neprilичnost lahko zabrani, ker se pokaže ob pravem času, kakor je treba. Morda da v tem tudi preveč ostentativno deluje, in zgodilo bi se lahko, da bi na priliko dotle udje cesarske hiše zopet preoptimistično ugodno sodbo razširili tudi na oni, pri nas sicer majhni del prebivalstva, ki je nikakor ne zasluži. V takem slučaju bi veterani ne koristili, kakor želé; saj vlada na pr. tako ne ume ali noče umeti razmer na Primorskem. Vendar pa v drugih primerih in v vseh drugih ozirih je veteransko društvo v naši deželi bolj ali manj koristno, ker vzbuja patriotski duh tam, kjer je uže večja mlačnost doma. Pod vodstvom, kakoršno je Catinellijevo, pa se korist društva še poveča, ker ob enem imponuje in je nekak strah, da se nekje ne morejo vedno tako sukati, kakor bi radi. To vsaj je resnično, da „irredenti“ niso veteranska društva nikjer po volji, in ta resnica tudi slovenskim veteranom in vsem nam zadostuje.

Naslednja pa ni vesela. 23. t. m. je imel deželni šolski svet goriški sejo, v kateri je pretresaval peticijo deželnega zbora goriškega in prošnjo političnega društva „Sloga“ za vpeljavo slovenskega in italijanskega jezika v naših srednjih šolah. Tudi ko bi človek ničesar ne izvedel, kako so stvar razpravljali in zasukavali, lahko sklepamo, kako so govorili oni udje deželnega šolskega sveta, ki sedé kot načelniki v goriški „Ortsgruppe“ nemškega „Schulvereina“. Saj sta uda deželnega šolskega sveta isti Pantke in isti dr. Schreiber, ki vodita poleg naših srednjih šol tudi imenovani oddelek „Schulvereinov“! Ali da so nasprotniki slovenskega in italijanskega jezika v naših srednjih šolah dobili večino zato, da bi ostale naše srednje šole še nadalje izključno nemške, zahvaliti se imajo oni duhovniku, ital. rodú (Furlancu), ki je nedavno vstopil v deželni šolski svet namesto sedanjega poreško-poljskega škofa. Ta duhov-

nik, ki je še mlad, vé pač dobro, kako težavno je zlasti Lahom učiti se učnih predmetov v nemščini; pa njegova mladost ga menda ne opominja toliko na lastne skušnje v preteklosti, kolikor pa na bodočnost, ki se mu sladko smehlja in obeta vredno plačilo za postopanje, kakoršnega niso pričakovali od njega njegovi znanci, in za katero mu nikakor ne bodo hvaležni njegovi rojaki. Slovenskih pravic pa tudi tak gospod še ne vniči, tudi ko bi jih mogel še nekaj časa ustaviti! Vidi pa se, da tržaška vlada nam zna vzgojevati — pokorne jej značaje tudi pri onih gospodih, ki si prilastujejo pravico in oblast, značaje narodom vzrejati! Stanu svojemu gotovo ne koristijo, če se tudi sami povzdigujejo na zunaj.

Št. Peter na Notranjskem 4. maja. *) — Mernik pepela 8 ali 10 kr. mi navod daje, da si zaupam v „Novicah“ v korist kmetijstva o tej kupčiji spregovoriti. Ne mine skoraj nikdar teden, da bi ne videl z veliko posodo po tukajšnjih vaseh pepel po imenovani ceni od kmečkih gospodinj kupovati in pobirati. Ali kmetovalci to kupčijo gospodinjam vedoma prepuščajo, ali imajo gospodinje kako posebno pravico do pepela, tega ne vem. — Nadjam se pa, da mi bralci „Novic“ ne bodo za zelo vzeli, ako moje sumičenje v tej stvari javno izrečem, da gospodinje za pepel pridobljene solde porabijo — za tisto kavo, katera se v najnovejšem času tudi že skorej v vsaki kmečki hiši kuha, ki pa materialno stanje kmetovalca prav nič ne izboljša. Dragi kmetovalci, potrosite pepel po vaših z mahom obraščenih njivah in senožetih! — Prepričali se bode, da se bo vam mernik pepela potem veliko bolj izplačal. Nakosili bode, boljše seno in tudi veliko več krme dobite. — Če je pa več krme, bo več živine; če bo več živine, bo več gnoja, bo več rodovitnejših njiv; če bo več rodovitnejših njiv, bo obilnejših pridelkov, in živina bo lepa in dobro rejena. Žalostno je res, da imamo še mnogo kmetovalcev, katerim to še na misel ne pride, da senožeti tudi gnoja potrebujejo. Navadno gnoji senožeti krt, kateri kmetovalca primora krtine z grabljami poravnati, potem kaki potok, kateri senožeti v jeseni ali zgodaj pomlad preplavi (poplavi) in slednjič pa tudi Bog po snegu in dežju rastlinam na senožetih za rast potrebno hrano donša. Ker pa kmet gnojenje senožet le Bogu, krtu in podnebnim elementom prepušča, zato pa tudi senožeti pešajo, ker ne dobijo zadosti redilne hrane. Dragi kmetovalci, pričnite vaše z mahom obraščene in puste senožeti izboljševati, prepričali se bode, da se vam bo trud dobro izplačal. Napeljujte zgodaj pomlad ali v jeseni na blizo cest in blizo vasi ležeče senožeti z razpuščenim gnojem napojene vode. Koplajte jarke na premokrih senožetih, ter odpeljajte vodo z njih, da dobite namesto kisle mrve sladko seno. Ako pa se nahaja še po odpeljani vodi mah, posejajte po njih pepel in kmalu bote senožet v dobrem stanju imeli; ako pa bi trava le še redka bila, ker bi se take trave, ki le v vodi rade rastejo, na suhem travniku zgubile, naj se zraven tega tudi z dobrim senenim drobnom zgodaj pomlad pred kakim dežjem poseje. Ako ste vse to storili, potem se smete zagotovo nadjati, da se vam bo vaš trud dobro izplačal. Nahajajo se pa tudi senožeti po grivah ali brezinah, kjer se pa večidel le v mokrih letih obilno dobrega sena dobi, v suhem letu pa prav malo ali pa celo nič, zato je bi bilo jako žele, da se po takih grivah nasadi sadnega drevja, katero bi senco delalo in zemlji potrebno vlago pridrževalo. Zraven uže na-

vedenih vodil za izboljšanje senožet je pa tudi gnojica, katera zamore pridelek sena obilno pomnožiti. Napravi si kmetovalec posodo za gnojnico izpeljavati ter polivaj taisto pozimi ali zgodaj pomlad po senožetih. Tudi led iz gnojnice zamoreš pozimi na senožeti izpeljavati in prepričal se boš, da se ti bo delo dobro poplačalo.

Torej slovenski izrek pravi: „Človeku pridnost kruh in čast daruje; lenoba pa beraško palco kuje“.

Iz Notranjskega 6. maja. (*Vipavska „Edinost.“*) Potovaje skoz lepo vipavsko dolino pozvem, da so se nekateri vipavski rodoljubi ali „Oberslovenci“, kakor jih je „Brenclj“ prav dobro krstil, ki so se l. 1881. od vipavske čitalnice brez posebnih vzrokov iz goli osebniosti odločili, nedavno s tamošnjimi nemci, nemčurji, furlani in „tutti quanti“ v eno društvo zedinili, in vsled te edinosti svojemu društvu prelepo ime „Edinost“ dali, katero bi se pravilneje „Nesloga“ imenovati smelo. Nek dopisnik je o tem društvu tudi uže v tržaški „Edinosti“ pisal ter izrekel, da ni dvomiti, da bi ne bilo omenjeno društvo narodno, ker na Vipavskem ni tal za nemškutarijo. Da pa slovenski svet izvé, kakošno je to društvo, naj si ogleda gospode, ki so v odbor vipavske „Edinosti“ voljeni. — Za predsednika figurira gospod grof Lanthieri, ki je bil v predpustu t. l. še predsednik narodne čitalnice (*variatio delectat*). Za podpredsednika je izvoljen g. Rihard Dolenc, vodja slapenske šole („et tu, mi Brute!“ bi rekel stari oče Bleiweis, če bi še živel), za tajnika gosp. učitelj Perne, znani „evergvereinler“, za denarničarja g. Anton Deperis iz Furlanije, v odbor pa g. Schwickert, trd nemec, g. Vrtovec iz Št. Vida, in nek Trpin, mlinarsk najemnik, mož brez posebne barve. Močna stebra tega društva sta pa tudi gosp. Štajar, dolgoletni doktorand, ki je marsikateremu juristu še iz Dunaja predobro znan, kako je on v društvu „Slovenija“ edinost hranil, in pa g. Karol Dollenz, vipavski župan, katerega mislijo njegovi privrženci baje za deželnega poslanca kandidirati, kar bi bila pa slaba zamena, kdor pozna značajnega in neomahljivega gosp. Matevža Lavrenčiča iz Vrhpolja, dosedanjega deželnega poslanca. Kakor je sploh med vipavskimi narodnjaki govorjenje, se je to novo društvo, katerega je v majhnem vipavskem trgu toliko treba kakor petega kolesa pri vozu, samo iz tega namena osnovalo, da bi se narodna čitalnica, ki zdaj še 50 udov ima in k letu uže 20 let svojega obstanka šteje, spodrinila ali vsaj oslabila, ker ti „Oberslovenci“ na vso moč čitalničarjem, ki se jim bolj dvomljivi zdijo, prigovarjajo, da bi iz čitalnice izstopili in k njim pristopili. Posrečilo se jim je do zdaj res kakih 5 strahopedljivcev, ki imajo Janusov obraz, za svoje društvo pridobiti, ki so ob enem tudi pri narodni čitalnici, ali iz čitalnice sta se do zdaj še le dva izbrisala, če ne bo pozneje še kak drug omahljivec hrbta obrnil narodni čitalnici. Pač žalostna majka Slava, če bi bile povsod tako žalostne razmere in vedno preklanje, kakor v Vipavi! Kar je Vas toraj bolj zavednih in značajnih narodnjakov, stojte kakor en mož za narodno čitalnico, da ne propade, sicer pridete v nevarnost, da vas g. Jurij Grabrijan, njen ustanovitelj, še iz Olimpa po zasluženji pokara.

Iz Notranjskega. — Tod po celem okraji in soslednji Istri je nastalo pomanjkanje sena in draginja, pa še se težko dobi. Nekateri zaganjajo živino na grižavo pašo, koje je pa še jako malo, — posebno ker je še na kočanskih gorah debelo snega, kar napravlja mrzel zrak. Tužne glase donša vrli časopis „Gospodarski Poučnik“, kateri izhaja v Zadru in Šibeniku s podobami v 8 številkah.

Vsled mraza in glada je uže silno dosti ovac in jag-njed po Dalmaciji pocepalo; onih ovac, koje so se ob-

*) Prav lepa hvala! Prosimo, pošljite nam mnogokrat še kaj, kar se enako pričujočemu dopisu prav živo prilaga našim potrebam naših kmetovalcev. Vred.

janjile marca meseca, je 25% poginilo. Pomanjkanje klaje in paše je tega krivo; tudi goveja živina jim redoma gine. — Iz Spljeta je 6. aprila nad 400 glav goved parobrod odpeljal, tako da se bojé velikega pomanjkanja vozne živine. Kilo govedine je po 60 kr. — Pomanjkanju klaje bila je vzrok pretekla mokra jesen, ker je na tisoče centov dobre krme zgnjilo. Zdaj ljudje prav skopo živino krmijo s posevki in rezanico, da jo le preživé, pa še te pomanjkuje. Koliko lepega denarja je šlo in bo še šlo iz našega kraja za posevke (otrobe), le en izgled: Naš vrli domoljubni véliki trgovec gospod Skender Ličan v Ilirski Bistrici je posevko prodal od novega leta sem, to je, v 4 m. nad 10.000 gold. (deset tisoč gold.)! — Koliko so jih tudi drugi trgovci? kar je za naš kraj velikansko. — Ako to pomanjkanje še dolgo traja, se bode vsa živina zajela. Žalostno!

Osip.

Dolenji Zemon pri Ilirski Bistrici 28. aprila. (*Poročilo in javna zahvala.*) Vrlo-izvedeni in čez vse vneti gosp. Matija Rant (narodni učitelj na Premu) je 8. t. m. v Bistrici pri gosp. županu A. Ličanu in 12. t. m. na vrtu trnovske šole in še 26. t. m. na vrtu moje malenkosti podučeval teoretično in dejansko tukajšnjo mladino, v sadjereji, poslednjega pouka sta se tudi vdeležila gg. preds. kraj. šol. sv. And. Samsa in Fr. Zaman, učitelj, kakor tudi več gospodarjev in šolske mladine.

Neutrudljivo vneti v sadjereji in dobro znani po spisih v „Novicah“ gosp. Matija je najprej razložil: kako se drevje prideluje iz pešek, po vlačencah in potaknjencih, alje kako se seme nabira, hrani, kako cepi ali požlahtnuje, kako snaži in oskrbuje, kako se sejejo peške, drevesca presajajo, itd. itd. Ta je vse dijansko in še več drugih reči pokazal, naposled je izkuhal tudi cepilni vosek po njegovem načinu, kar je najbolji izmed vseh dozda znanih cepilnih mazil. Prav razumljivo nam je razložil in dejansko pokazal (ker je imel celo garnituro vrtnarskega orodja seboj in žlahtnih cepičev od sl. avstrijskega pomologičnega društva z Gradca, kojega udje so tudi sadjerejske vednosti). Podučeval je v Bistrici 3 ure, v Trnovem 5½ ur, tu 8 ur. Gotovo je vrli gospod dosti dobrega semena v tukajšnjo pripravljeno zemljo posejal, kar bode gotovo vsaj čez več let dober sad rodilo. — Na svoje stroške, deloma po prijateljih je v naš kraj nad 100 različnih žlahtnih jablanovih in hruševih vrst vpeljal, kar mu bode čez več let ljudstvo veliko hvalo vedlo!

Naj blagemu rodoljubu tu javno in presrčno zahvalo izrazim (v svojem imenu se mu tudi toplo zahvalujem za podarjeno gojzdno seme in 300 vrb in nekaj žlahtnih jablanovih in hruševih mladik).

Motnik 5. maja. — Zadnje „Novice“ tožijo v nevspešnem uradovanji v naših uradnijah, in da tega mnogo ljudje sami zakrivijo, ker ne dopisujejo in ne zahtevajo slovenskega uradovanja, kar morem z dobro vestjo g. dopisniku pritrditi. Mnogi se štejejo za vrle Slovence, pa jaz menim, da niso vrli in drugje kot na časnikarskem papirji, ker pišejo nemško, čeravno si osla delajo, ker nemščine ne umejo. Oni narodnjaki, kateri umejo nemščino, pa bi smeli tudi toliko spoštovanja do materinega jezika imeti, da bi pisali po domače, ker to uže četrta božja zapoved uči. Nekateri trgovci se izgovarjajo, da ni mogoče blaga iz Dunaja ali od drugod drugače dobiti kakor z nemškim pismom, pa to je pač prazna, tudi po slovensko se lahko dobi, kolikor treba, saj blago za denar povsod radi prodajo; za to uže skrbijo povsod, da kupca razumejo, saj imajo tudi diplomatije tolmače. Kje je glavni vzrok nemškutarije, popišem drugikrat.

Gomilsko 30. aprila. — Sl. c. kr. poštno ravnateljstvo v Gradci dovolilo je v Gomilski zgoraj Celja novo poštno postajo za gomilsko faro in občino, pa tudi za občino Grajska vas in okolico, katera se dne 1. majnika t. l. odpre. Naj se od zdaj vsi časniki in drugi dopisi naravnost pošiljajo v Gomilsko.

Iz Ljubljane. (*Državni poslanci slovenski*) vrnejo se deloma danes, deloma jutri v svojo domovino. Kolikor čujemo, pričakuje se zdaj, v soglasji z našim dopisom z Dunaja, razpust deželnega zbora kranjskega in razpis novih volitev.

— (*Razstava goveje živine*) v Ljubljani meseca julija tekočega leta je gotova, ker poroča se nam iz popolnem zanesljivega vira, da je ministerstvo poljedelstva za to razstavo privolilo državno podporo 4000 gold. v popolnem soglasji s prošnjo, katero je vložila družba kmetijska pred nekaj časom pri imenovanem ministerstvu.

— (*Razstava izdelkov hišne obrtnije, ženskih ročnih del, prazgodovinskih, starinskih in kulturno-zgodovinskih predmetov v Ljubljani.*) Iz pozivov in splošnih določil, ki so se objavila svoje dni po kranjskih časopisih, je znano, da namerava slavnostni odbor za praznovanje letošnje 600letnice napraviti med drugim tudi razstavo, katera naj bi obsegala izdelke hišne obrtnije, ženskih ročnih del, prazgodovinske, starinske in kulturno-zgodovinske predmete, če so s Kranjsko v kaki zvezi. Namen te razstave je, pokazati nekak splošen in podučen obris zaznamovanih strok, kakor so se v teku stoletij razvijale. Da se ta namen lože in v resnici tudi doseže, je odbor razposlal pozive na one kroge, oblastnije, zastopstva, po mestih in po deželi, ki zamorejo uplivati, posrednje ali neposrednje, na razvoj razstave, bodi-si, da se je sami z različnimi predmeti vdeležé, bodi-si, da druge k vdeležitvi pripravijo. Povabila so izšla tudi na veliko število privatnih osob, od katerih se lahko pričakuje, da delujejo izdatno v ugoden prospeh razstave.

Dosedanji vspeh je sploh ugoden, za nekatere posamezne stroke še zeló ugoden. Največ oglasil je došlo dosedaj za ženska ročna dela, in sicer večinoma iz Ljubljane, deloma pa tudi iz Gorenjske in Notranjske. Tudi hišna obrtnija bo, kakor se kaže, dobro zastopana. Jako povoljen je vspeh na polji cerkvene umetnije, in sicer posebno, kar se tiče raznih krajev Gorenjske.

Odboru je na tem ležeče, da so vse stroke dostojno zastopane in da predmeti za vsako stroko kolikor mogoče iz vseh različnih delov Kranjske prihajajo; le na ta način se namen razstave v resnici lahko doseže.

Ker pa nekateri kraji dosedaj niso tako zastopani, kakor bi bilo želeti, in ker je v popolno dosego stavljene svrhe še dosti objav pričakovati, je odbor sklenil obrok za oglasila podaljšati do 20. maja leta 1883.

Odbor se tedaj obrača še enkrat do vseh merodajnih krogov in do prebivalstva kranjskega sploh, da bi ga dejansko podpiralo, ter radovoljno in krepko delovalo na to, da se razstava dostojno in deželi na čast izvrši.

Oglasila sprejema vsak dan ud razstavnega odbora, trgovinske in obrtne zbornice tajnik Ivan Murnik v Ljubljani. Pismena oglasila se tudi lahko pošiljajo pod napisom: „Razstavni odbor v Ljubljani“. — Razstavni predmeti naj se pošiljajo razstavnemu odboru do 15. junija 1883.

— (*Izvrševalni odbor županov ljubljanske okolice*) odposlal je vsled sklepa županov pri shodu dne 7. januarja t. l. prošnjo do državnega zbora. Prošnja ta razpravlja dve za naše občine važni zadevi:

Prvič prosi, da bi se županom v slučajih sile dala pravica, žandarjem dajati naročila, pa proti temu, da se nemudoma poroča okrajnemu glavarstvu;

drugič gre prošnja na to, da se županom odvzame dolžnost, za one občane, ki so zatoženi zaradi hudodelstev, kazenskim sodnijam podajati spričala o vedenju zatožencev. — Župani trdijo, da bi sodnije dobivale bolj zanesljiva in natančna spričala, ako bi jih izdajala okrajna glavarstva po ustmenem poizvedanju pri zaupnih osebah občine, odpadlo bi pa s tem županom tudi veliko in hudo breme, katero marsikaterega sposobnega in poštvalnega moža zadržuje prevzeti županstvo. — Prošnjo izročil je poslanec dr. Poklukar državnemu zboru dne 4. t. m., in jo je tudi osebno priporočal dotičnim ministrom.

— (*Spraznen je kanonikat olomuški*), katerega baje nastopi kmalu uže prej za to izvoljeni ljubljanski kanonik pl. Premerstein. — Vsled tega premeščenja imel bode prihodnji deželni zbor kranjski priliko, oddati iz praznjeni kanonikat ljubljanski.

— (*„Somenj o Trjaci“*) je bil dokaj živahen, posebno kmetiškega ljudstva je bilo veliko prišlo. Z govejo živino je bila kupčija dobra, ravno tako s konji. Kmetje so nakupili živine za rejo, mesarji pa rejene; tudi tujci so veliko nakupili, posebno konj. Z drugim blagom je bila kupčija tudi boljša ko navadno, ker je bilo tudi vreme v ponedeljek ugodno. Zdaj se je pa zopet skisalo in dežuje.

— (*Čitalnična restavracija*) je zdaj zopet odprta prostori olepšani. Prevzel jo je gosp. Korošec, prejšnji, gostilničar pri „kroni“, ki si prav marljivo prizadeva postreči gostom. Naj bi bila toraj čitalnica zopet središče unanjemu in tukajšnjemu slovenskemu svetu!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Prihodnjo soboto pripeljeta se cesarjevič Rudolf in nadvojvodica Štefanija v Laksenburg. Tam bode soproga cesarjevičeva po želji cesarjevi čakala na svoj porod, kateri se pričakuje v treh do štirih mesecih.

Včeraj imela je zbornica poslancev zadnji dve seji s prav dolgim dnevnim redom 14 točk, med temi nekaj tretjih branj, pa tudi v drugem branji bili ste sprejeti postavi o skladanji zemljišč, in pa zoper vničevanje zarubljenih zemljišč. — Tudi so se zadnja dva dni, kakor sploh navadno, zbrali nekateri zbornični klubi k skupnim obedom. Najbolj pomenljiv v tem oziru bil je skupni shod Hohenwart-ovega in Liechtenstein-ovega kluba, kateremu so se pridružili solnograški poslanci Lienbacher, Fuchs in Neumeyer. Pri obedu navzoč je bil tudi poljedelski minister grof Falkenhayn.

Napitnice, govornice pri tem obedu, bile so prav zanimive. Prvi napil je knez Alfred Liechtenstein na cesarja — varuha pravic — tudi slabijih; Brandis na kneza Liechtensteina; grof Hohenwart na Lienbacherja, odlično spretnega branitelja šolske postave; dr. Oelz govoril je zelo duhovito o „trajektih“ (ladijah, s katerimi se prevažajo celi železnični vlaki), počenši s trajektom čez jezero „Bodensee“, dalje o trajektu, katerega pomeni obrtniška postava in postava o obrtniških nadzornikih, kateri pomenite zvezo ali gospodarsko poravnavo med bogatimi fabrikanti in revnimi delalci; daljni trajekt je šolska postava, katera ima peljati zopet nazaj k verski šoli, zadnji trajekt pa je kozarec vina, katero spiije na zdravje in prijazno zvezo danes združenih klubov. Lienbacher napil je vodji kluba grofu Hohen-

wartu; konečno napil je še poljedelski minister na slogo. — Ker je bila ob 7. uri zvečer zopet seja budgetnega odseka, ob 8. pa druga zbornična seja, razšla se je navdušena družba krog $\frac{1}{2}$ 7. ure.

Bile so včeraj tudi volitve v delegacije, med katerimi so zanimive edine volitve za česko deželo, kjer bo glasovalo 46 českih in 46 nemško-pemskih poslancev vsaki za svojih deset kandidatov, med katerimi odločilo bode žrebanje; dobila bode tedaj prej ko ne vsaka stranka nekaj glasov, koliko pa, to bo odločila sreča narodno-česke in nemško-pemske stranke. Izid te volitve upamo zvedeti telegrafično pred sklepom lista.

Pri volitvi delegatov za Česko izvoljeni so bili vsled žrebanja: grof H. Clam, dr. Matuš, dr. Žak, knez Jurij Lobkovic in dr. Trojan od desnice, ravno toliko pa levičarjev, tudi izmed 2 namestnikov je eden levičar, eden desničar, sreča je bila tedaj obema strankama enako naklonjena.

Ruska. — Priprave za predstoječe cesarjevo kroganje so velikanske na vse strani, enako za povzdigo sijajnosti in kinč svečanosti in razveseljevanje prebivalstva, kakor tudi za varnost cesarja, cesarjeve družine in njegovih gostov. — V Varšavi še zmiraj vre med vseučiliščnimi dijaki; ni čuda, da še vre, ker odgoja vseučiliščnikov bila je do zdaj taka, da ni mogoče zboljšanja razmer v teh krogih kmalu pričakovati, ako bi tamošnja vlada tudi uže zdaj modro segala po pravih sredstvih, kar pa tudi še ne bo; tako imenovani boljši krogi ruske družbe bolni so še večinoma za raku podobnem — nihilizmom.

XXIX. izkaz doneskov

za spominek dr. J. vitez Bleiweis-Trsteniškega.

Po sklepu računa od dne 3. aprila 1883. znašajo doneski z vštetimi, od naloženega denarja do konec leta 1882. doteklimi obresti	1688 gld. 74 kr.
Sv. J. v drugič	2 „ — „
Gospod Faganjel Štefan, kaplan v Renčah	1 „ — „
Skupaj	1691 gld. 74 kr.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 9. maja ob 1. uri pop.

Včeraj popoldne je bilo končano zborovanje zbornice poslancev, gosposka zbornica sklence zborovanje baje še le 18. t. m. V delegaciji izvoljenih je 21 desničarjev, 19 levičarjev in Coroninijevih. — Nemški zbor zavrgel je vikanje uvožnine na les.

Listnica vredništva. Gosp. L. S. v L.: Premogov kotran, po katerem prašate, se dobiva pri trgovcu Winklerji na križanskem trgu in morda še pri kakem drugem trgovcu v Ljubljani.

Žitna cena

v Ljubljani 5. maja 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 64 kr. — banaške 8 gold. 48 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 71 kr. — ajde 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 3 gold. 21 kr. 100 kilogramov.